

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HỌC VIỆN AN NINH NHÂN DÂN

KỸ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC

**AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG,
CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ
GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH**

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HỌC VIỆN AN NINH NHÂN DÂN

2025

THÁCH THỨC ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ

12

PHI TRUYỀN THÔNG TRONG THẾ KỶ
NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG

22

AN NINH VÀ AN NINH TRƯỚC THÁCH
THỨC KỶ NGUYÊN SỐ VÀ HỘI NHẬP

38

AN NINH ĐỒNG BẢO DÂN TỘC THIỂU SỐ

36

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC

**AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG, CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI
NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH**

AN NINH ĐỒNG BẢO DÂN TỘC THIỂU SỐ

44

PHI TRUYỀN THÔNG TẠI CÁC HỌC VIỆN, TRƯỜNG
NHIỆM VỤ PHÒNG NGŨA, ỦNG PHÓ
PHÒNG: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

52

AN NINH NHÀ TRƯỞNG GÓP PHẦN XÂY
DẠNG THỰC AN NINH PHI TRUYỀN

60

AN NINH NHÀ TRƯỞNG GÓP PHẦN XÂY
DẠNG THỰC AN NINH PHI TRUYỀN

68

AN NINH NHÀ TRƯỞNG GÓP PHẦN XÂY
DẠNG THỰC AN NINH PHI TRUYỀN

65

AN NINH NHÀ TRƯỞNG GÓP PHẦN XÂY
DẠNG THỰC AN NINH PHI TRUYỀN

69

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
NĂM 2025

MỤC LỤC

AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG, CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH	12	
<i>Thiếu tướng, TS Trần Ngọc Thanh</i>		
BẢN CHẤT VÀ ĐẶC ĐIỂM CỦA AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG TRONG THẾ KỶ XXI, THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH.....	22	
<i>PGS, TS, Thiếu tướng Trịnh Ngọc Quyên</i>		
TƯ DUY MỚI VỀ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRƯỚC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG TRONG KỶ NGUYÊN SỐ VÀ HỘI NHẬP TOÀN CẦU	29	
<i>Thiếu tướng, PGS, TS Nguyễn Huy Hoàng</i>		
VẤN ĐỀ AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ KHU VỰC MIỀN NÚI PHÍA BẮC HIỆN NAY VÀ GIẢI PHÁP TRONG PHÒNG NGỪA, ỨNG PHÓ	36	
<i>PGS. TS Hoàng Văn Hùng, TS Trần Hoàng Tinh</i>		
ĐỔI MỚI CÔNG TÁC ĐÀO TẠO CÁN BỘ TRONG LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ỨNG PHÓ VỚI THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG TRONG KỶ NGUYÊN VƯỜN MÌNH CỦA DÂN TỘC	44	
<i>Đại tá Phan Văn Mỹ</i>		44
CÔNG TÁC ĐÀO TẠO CÁN BỘ CHẤT LƯỢNG CAO TẠI CÁC HỌC VIỆN, TRƯỜNG CÔNG AN NHÂN DÂN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU, NHIỆM VỤ PHÒNG NGỪA, ỨNG PHÓ VỚI CÁC ĐE DOẠ AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP	52	
<i>Trung tướng, PGS.TS Phan Xuân Tuy.....</i>		52
GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH TRONG NHÀ TRƯỜNG GÓP PHẦN XÂY DỰNG NĂNG LỰC ỨNG PHÓ VỚI CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	60	
<i>Thiếu tướng, TS Phùng Thị Phú</i>		60
“ĐẢM BẢO AN NINH CHÍNH TRỊ NỘI BỘ TRONG CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC TRƯỚC CÁC NGUY CƠ ĐE DOẠ AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG”	65	
<i>Thiếu tướng Trần Đình Chung, Phó Cục trưởng</i>		65
TÁC ĐỘNG CỦA CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG ĐẾN ỔN ĐỊNH QUỐC PHÒNG; VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG PHÒNG NGỪA, ỨNG PHÓ VỚI CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG	69	
<i>Thiếu tướng Phan Thế Ba</i>		

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP VỀ VẤN ĐỀ AN NINH BIÊN GIỚI ĐỐI VỚI GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG NHÀ TRƯỜNG Ở CÁC TỈNH CÓ ĐƯỜNG BIÊN GIỚI.....

Thiếu tướng Giang Văn Cử.....

TĂNG CƯỜNG GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ - XÃ HỘI ĐỂ ỨNG PHÓ HIỆU QUẢ VỚI THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG.....

Thiếu tướng, PGS.TS Trần Ngọc Trung.....

AN TOÀN THÔNG TIN VÀ BẢO MẬT DỮ LIỆU TRONG HỆ THỐNG GIÁO DỤC, BÀI HỌC KINH NGHIỆM TỪ LĨNH VỰC QUỐC PHÒNG.....

Thiếu tướng Nguyễn Tùng Hưng.....

VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG CHIẾN LƯỢC BẢO VỆ TỔ QUỐC TỪ SỚM, TỪ XA.....

Thiếu tướng, PGS, TS Dương Văn Sự.....

TÁC ĐỘNG CỦA AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG ĐỐI VỚI CƠ HỘI THỨC ĐÁY CHUYÊN ĐỔI SỐ Ở VIỆT NAM VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH.....

Đại tá, TS Nguyễn Đăng Sáu.....

GIÁO DỤC PHÒNG, CHỐNG THIÊN TAI, DỊCH BỆNH VÀ KỸ NĂNG ỨNG PHÓ TRONG TRƯỜNG HỌC, BÀI HỌC TỪ LỰC LƯỢNG VŨ TRANG.....

Thiếu tướng, PGS, TS Trần Ngọc Tuấn.....

ĐÀO TẠO NHÂN LỰC QUỐC PHÒNG AN NINH CHẤT LƯỢNG CAO TRONG BỐI CẢNH THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG.....

Thiếu tướng, PGS, TS Vũ Văn Nhiên.....

GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH ĐỐI VỚI THỰC HIỆN CHIẾN LƯỢC BẢO VỆ TỔ QUỐC TRONG TÌNH HÌNH MỚI.....

Thiếu tướng, PGS, TS ĐÌNH QUỐC TRIỆU.....

VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG ĐÀO TẠO KỸ NĂNG MỀM VÀ Ý THỨC CÔNG DÂN CHO SINH VIÊN TRƯỚC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG.....

Thiếu tướng, PGS, TS NGUYỄN VĂN THANH.....

TƯ DUY CHIẾN LƯỢC TRONG ĐẢM BẢO AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG, MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI NGÀNH GIÁO DỤC.....

Cục Khoa học, Chiến lược và Lịch sử Công an - Bộ Công an.....

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ PHÒNG, CHỐNG TỘI PHẠM TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG; CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC SỐ.....

Thượng tá, Tiến sĩ Triệu Mạnh Tùng.....

THỐNG NHẤT NHẬN THỨC CƠ BẢN VỀ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG VÀ ỨNG
PHÓ CÁC NGUY CƠ ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG PHỤC VỤ CÔNG
TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY 140

PGS, TS, Đại tá Phạm Quốc Dũng

PHÒNG, CHỐNG HOẠT ĐỘNG “DIỄN BIẾN HÒA BÌNH” VÀ “TỰ DIỄN BIẾN”, “TỰ
CHUYÊN HÓA” TRONG HỌC SINH, SINH VIÊN THÔNG QUA GIÁO DỤC QUỐC
PHÒNG, AN NINH..... 149

Đại tá, PGS.TS Hoàng Minh Tuấn

CÁC ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG NỔI LÊN TRONG KINH TẾ VÀ
VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH TRONG GIAI
ĐOẠN MỚI..... 157

PGS. TS, Đại tá Nguyễn Thị Thu Thủy

NÂNG CAO NHẬN THỨC CHO HỌC SINH, SINH VIÊN VỀ AN NINH PHI TRUYỀN
THỐNG ĐÁP ỨNG YÊU CẦU GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH TRONG TÌNH
HÌNH HIỆN NAY 165

TS, Thượng tá Phạm Thị Phương Lan

GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRƯỚC THÁCH THỨC CỦA AN NINH PHI
TRUYỀN THỐNG 173

PGS.TS. Lê Mạnh Hùng

ĐỔI MỚI TƯ DUY VỀ “AN NINH HỌC ĐƯỜNG” TRONG GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG
VÀ AN NINH TRƯỚC NHỮNG THÁCH THỨC CỦA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG ... 181

Đại tá, Thạc sĩ Nguyễn Văn Hoạt

NHẬN DIỆN CÁC MỐI ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG VÀ MỘT SỐ GIẢI
PHÁP PHÒNG NGỪA, ỨNG PHÓ VỚI CÁC MỐI ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN
THỐNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY 187

Đại tá, ThS Trần Văn Thông - Phó Giám đốc

GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH GÓP PHẦN HÌNH THÀNH TƯ DUY PHẢN
BIỆN VÀ BẢN LĨNH CHÍNH TRỊ CHO HỌC SINH, SINH VIÊN TRONG BỐI CẢNH
AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG 195

Đại tá, ThS Nguyễn Công Nghị, Chủ nhiệm Khoa Chính trị

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH
TRONG BỐI CẢNH CHIẾN TRANH THÔNG TIN VÀ THAO TÚNG NHẬN THỨC..... 202

Đại tá Nguyễn Văn Thúc

CHỦ ĐỘNG PHÒNG NGỪA, ỨNG PHÓ VỚI THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN
THỐNG - Ý NGHĨA ĐỐI VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH
Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH..... 207

Đại tá, TS Nguyễn Xuân Quang, TS Phạm Thanh Vũ

NGHIÊN CỨU MỐI QUAN HỆ GIỮA AN NINH TRUYỀN THỐNG VỚI AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA VỚI NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH.....	286
<i>ThS. Trần Trung Hoài</i>	
AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG, CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY	293
<i>Trần Bắc Bộ</i>	
VAI TRÒ CỦA MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG VIỆC XÂY DỰNG NỀN QUỐC PHÒNG TOÀN DÂN TRƯỚC CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG.....	301
<i>ThS. Đặng Văn Khoa</i>	
LÝ LUẬN VỀ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG VÀ CÁC HƯỚNG TIẾP CẬN GIẢI QUYẾT	308
<i>GVC, ThS. Nguyễn Minh Hiền</i>	
NHẬN THỨC ĐỐI VỚI VẤN ĐỀ ỨNG PHÓ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, XÂM NHẬP MẶN Ở VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG: VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH.....	316
<i>Trung tá Đặng Minh Vương</i>	
AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG DƯỚI GÓC ĐỘ PHÁP LUẬT ĐẾN AN NINH QUỐC GIA	321
<i>Nguyễn Thị Hải Hậu</i>	
NHẬN THỨC CỦA GIẢNG VIÊN, SINH VIÊN VỀ CÁC MỐI ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG TÁC ĐỘNG ĐẾN NHIỆM VỤ DẠY, HỌC MÔN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG TÌNH HÌNH MỚI.....	328
<i>ThS. Phạm Ngọc Anh</i>	
NHỮNG THÁCH THỨC CỦA CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH CHO SINH VIÊN TẠI CÁC TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG BỐI CẢNH GIA TĂNG CÁC MỐI ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG HIỆN NAY	333
<i>Thạc sĩ Trương Minh Hải</i>	
AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG VÀ NHỮNG THÁCH THỨC MỚI ĐỐI VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC.....	341
<i>ThS. Trần Văn Diện, Trường Đại Học Sài Gòn</i>	
NHẬN DIỆN CÁC MỐI ĐE DỌA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG - TỪ QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG ĐẾN THỰC TIỄN Ở VIỆT NAM	350
<i>ThS. Bùi Hữu Phúc</i>	
350	
NHẬN THỨC VỀ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP ỨNG PHÓ VỚI CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG Ở VIỆT NAM	358
<i>Nguyễn Văn Hậu - Trường Đại học Kiên Giang</i>	

CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG CÁC ĐE DOẠ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG CHO SINH VIÊN TẠI TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH, ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH	213
<i>TS Đỗ Đại Thắng, ThS Trương Xuân Vương</i>	
TRÁCH NHIỆM CỦA GIÁNG VIÊN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH ĐỐI VỚI VIỆC ĐỊNH HƯỚNG TƯ TƯỞNG VÀ PHẢN BÁC THÔNG TIN SAI LỆCH TRONG SINH VIÊN.....	220
<i>PGS, TS Phạm Minh Sơn</i>	
TỪ GIẢNG ĐƯỜNG ĐẾN KHÔNG GIAN MẠNG: TRÁCH NHIỆM CỦA GIÁNG VIÊN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG ĐỊNH HƯỚNG TƯ TƯỞNG VÀ PHẢN BÁC THÔNG TIN SAI LỆCH TRONG SINH VIÊN	232
<i>TS. Hồ Phan Hiếu, ThS. Võ Thị Thu Sương</i>	
NHẬN DIỆN MỐI ĐE DOẠ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG NẢY SINH TỪ AN NINH MẠNG VÀ MỘT SỐ ĐỀ XUẤT PHÒNG NGỪA	240
<i>TS. Lê Nguyễn Hạnh Nhi</i>	
BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, THIÊN TAI VÀ DỊCH BỆNH - THÁCH THỨC MỚI TRONG GIÁO DỤC KỸ NĂNG PHÒNG NGỪA, ỨNG PHÓ PHI TRUYỀN THỐNG	247
<i>TS Phạm Đình Tâm, Trưởng khoa GDTC&GDQP</i>	
NHẬN THỨC MỚI VỀ “AN NINH HỌC ĐƯỜNG” TRONG GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRƯỚC THÁCH THỨC CỦA AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG	251
<i>Đại tá, Th.S Vũ Xuân Vịnh</i>	
TÁC ĐỘNG CỦA CHIẾN TRANH THÔNG TIN VÀ THAO TÚNG NHẬN THỨC ĐẾN CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI 2	258
<i>Thượng tá, Th.S Phạm Trung Sơn</i>	
GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH NHẪM GIÚP SINH VIÊN ỨNG PHÓ VỚI CÁC THÁCH THỨC AN NINH CÔNG NGHỆ THÔNG TIN.....	265
<i>Thượng tá Đinh Xuân Thắng</i>	
GIẢI PHÁP NÂNG CAO NĂNG LỰC CỦA ĐỘI NGŨ GIÁNG VIÊN, CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRƯỚC TÁC ĐỘNG CỦA CÁC THÁCH THỨC AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG.....	271
<i>TS Nguyễn Mạnh Hùng</i>	
TÁC ĐỘNG CỦA CÁC VẤN ĐỀ AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG ĐẾN VIỆC ĐỔI MỚI NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH.....	277
<i>Trung tá, ThS Nguyễn Quốc Duy, CN Nguyễn Văn Đạo</i>	

AN NINH PHI TRUYỀN THỐNG, CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Trần Bắc Bộ

Trường Đại học Mở - Địa chất

Tóm tắt: Trong bối cảnh toàn cầu hóa, các mối đe dọa an ninh phi truyền thống (ANPTT) như dịch bệnh, biến đổi khí hậu, tội phạm xuyên quốc gia, an ninh mạng... đang nổi lên mạnh mẽ, tác động sâu rộng đến an ninh quốc gia, đòi hỏi phải đổi mới toàn diện giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQPAN). Bài báo phân tích khái niệm, bối cảnh ANPTT; chỉ ra cơ hội để GDQPAN cập nhật nội dung, nâng cao tính thời sự, khẳng định vai trò trong xây dựng ý thức trách nhiệm công dân; đồng thời nhận diện những thách thức lớn từ tính đa dạng, khó lường của ANPTT, sự chậm đổi mới nội dung, hạn chế về nhận thức xã hội, cơ sở vật chất. Từ đó, bài báo đề xuất các giải pháp đồng bộ: đổi mới chương trình, nâng cao năng lực giảng viên, tăng cường tuyên truyền, hợp tác quốc tế, hiện đại hóa cơ sở vật chất, hoàn thiện chính sách quản lý... nhằm nâng cao chất lượng GDQPAN, xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân vững chắc, bảo vệ vững chắc chủ quyền quốc gia trong mọi tình huống.

Từ khóa: An ninh phi truyền thống; Giáo dục quốc phòng; An ninh quốc gia; Chương trình giảng dạy; Nhận thức xã hội.

Trong kỷ nguyên toàn cầu hóa, sự phát triển nhanh chóng của khoa học – công nghệ, sự gia tăng kết nối, giao lưu giữa các quốc gia đã và đang tạo ra nhiều thời cơ thuận lợi để các quốc gia tận dụng tiềm năng, nguồn lực bên ngoài phục vụ phát triển kinh tế – xã hội. Tuy nhiên, toàn cầu hóa cũng làm gia tăng mức độ phụ thuộc, đan xen lợi ích giữa các quốc gia, kéo theo đó là hàng loạt **mối đe dọa an ninh phi truyền thống (ANPTT)** với quy mô, tính chất, mức độ ngày càng nghiêm trọng, phức tạp, khó lường, gây ra những thách thức lớn đối với ổn định chính trị, trật tự xã hội, sự phát triển bền vững và chủ quyền quốc gia của mỗi nước [1, 6].

Trên phạm vi toàn cầu, ANPTT đã trở thành vấn đề nổi bật, có ảnh hưởng sâu rộng đến hòa bình, an ninh, phát triển. Các thách thức ANPTT như khủng bố quốc tế, tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia, biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh nguy hiểm, an ninh năng lượng, an ninh nguồn nước, an ninh mạng... không chỉ gây thiệt hại về người, tài sản mà còn có thể làm suy giảm năng lực quản trị quốc gia, gia tăng bất ổn xã hội, chia rẽ khối đoàn kết dân tộc, tạo kẽ hở để các thế lực thù địch, phản động lợi dụng chống phá [4,7]. Đặc biệt, ở khu vực Đông Nam Á, các thách thức ANPTT có tính chất xuyên biên giới như dịch bệnh (COVID-19, SARS, H5N1), khủng bố, buôn bán ma túy, tội phạm mạng... đã, đang đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với mỗi quốc gia, trong đó có Việt Nam, trong việc nâng cao năng lực ứng phó, phòng ngừa [8,10].

Đối với Việt Nam, bên cạnh các thách thức an ninh truyền thống, các mối đe dọa ANPTT đang ngày càng hiện hữu, tác động nhiều chiều đến các lĩnh vực kinh tế, chính trị, quốc phòng, an ninh, xã hội. Đặc biệt, trong điều kiện các thế lực thù địch luôn tìm cách lợi dụng ANPTT để

tuyên truyền, xuyên tạc, kích động, gây rối, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, phá hoại công cuộc xây dựng, bảo vệ Tổ quốc, vấn đề này càng trở nên cấp bách, cần được quan tâm đúng mức, giải quyết hiệu quả [5].

Trong bối cảnh đó, **GDQPAN** với vai trò là một bộ phận quan trọng của sự nghiệp giáo dục – đào tạo, vừa là nhiệm vụ chính trị trọng yếu, vừa là giải pháp cơ bản để bồi dưỡng, nâng cao kiến thức GDQPAN, rèn luyện bản lĩnh chính trị, ý thức trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc cho thế hệ trẻ – trở thành mặt trận quan trọng để đấu tranh phản bác các luận điệu sai trái, thù địch, xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân vững chắc [2].

Tuy nhiên, hiện nay, công tác GDQPAN còn không ít hạn chế, bất cập: nội dung chương trình nhiều nơi còn nặng về lý thuyết truyền thống, chưa theo kịp diễn biến thực tiễn ANPTT; năng lực đội ngũ giảng viên chưa đồng đều, thiếu trang thiết bị, giáo trình hiện đại phục vụ giảng dạy các vấn đề mới, đặc biệt là lĩnh vực như an ninh mạng, tội phạm xuyên quốc gia, an ninh phi truyền thống liên quan đến biến đổi khí hậu, an ninh y tế [9]. Một bộ phận học sinh, sinh viên còn tâm lý chủ quan, coi nhẹ môn học GDQPAN, dẫn đến thái độ học tập hình thức, chưa ý thức đầy đủ trách nhiệm công dân, trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc trong điều kiện mới [4, 10].

Do vậy, việc nghiên cứu sâu sắc đặc điểm, xu hướng phát triển của ANPTT; phân tích toàn diện cơ hội, thách thức mà ANPTT đặt ra cho nhiệm vụ GDQPAN; đề xuất các giải pháp đồng bộ, phù hợp thực tiễn để nâng cao chất lượng GDQPAN – không chỉ đáp ứng yêu cầu, mục tiêu giáo dục đào tạo của ngành, mà còn góp phần cụ thể hóa, thực hiện thắng lợi các nghị quyết, chủ trương của Đảng về tăng cường tiềm lực quốc phòng, an ninh, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ quốc gia, phục vụ sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước nhanh, bền vững theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Đây là vấn đề có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, gắn trực tiếp với nhiệm vụ then chốt của Đảng, Nhà nước ta trong việc giữ vững ổn định chính trị – xã hội, bảo đảm an ninh quốc gia, đồng thời nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu: “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Trong khoa học chính trị – an ninh hiện đại, **ANPTT** được hiểu là tổng thể các mối đe dọa, thách thức không bắt nguồn từ xung đột vũ trang hoặc hành động quân sự giữa các quốc gia, song lại có khả năng gây hậu quả nghiêm trọng, lâu dài đến an ninh quốc gia, ổn định chính trị, trật tự xã hội, sự phát triển bền vững, thậm chí đe dọa trực tiếp đến chủ quyền, lợi ích quốc gia – dân tộc [1,4]. Không giống với an ninh truyền thống vốn tập trung chủ yếu vào các mối nguy cơ từ xung đột quân sự, ANPTT bao trùm những yếu tố phi quân sự, thường tiềm ẩn, khó nhận diện sớm, có tính xuyên quốc gia, dễ lan rộng trên diện rộng, khó kiểm soát.

Theo nhiều nghiên cứu, ANPTT bao gồm nhưng không giới hạn ở các lĩnh vực: an ninh môi trường (biến đổi khí hậu, thiên tai cực đoan, suy giảm đa dạng sinh học); an ninh năng lượng; an ninh lương thực; an ninh nguồn nước; dịch bệnh truyền nhiễm (như đại dịch COVID-19, SARS, Ebola); tội phạm xuyên quốc gia (buôn bán ma túy, buôn người, rửa tiền); khủng bố quốc tế; an ninh mạng; di cư bất hợp pháp; an ninh xã hội... Những vấn đề này tác động trực tiếp, đa chiều đến đời sống kinh tế – xã hội, làm gia tăng bất ổn, thậm chí trở thành nguyên nhân sâu xa của các xung đột vũ trang mới [8].

Ở khu vực Đông Nam Á nói chung, ASEAN nói riêng, ANPTT đã và đang trở thành một trong những thách thức nổi bật, có tính đặc thù so với nhiều khu vực khác trên thế giới. Cụ thể, các quốc gia ASEAN phải đối mặt thường xuyên với thiên tai lớn như bão, động đất, sóng thần, biến đổi khí hậu; dịch bệnh lây lan nhanh do khí hậu nhiệt đới; hoạt động của các tổ chức khủng bố quốc tế và mạng lưới tội phạm xuyên biên giới; tranh chấp tài nguyên thiên nhiên; an ninh hàng hải trên Biển Đông; cùng nhiều vấn đề khác liên quan trực tiếp đến an ninh lương thực, năng lượng, nguồn nước [4, 6]. Thực tiễn này đặt ra yêu cầu cấp bách cho ASEAN về việc tăng cường hợp tác khu vực, liên kết chính sách, chia sẻ thông tin, xây dựng năng lực ứng phó ANPTT.

Đối với Việt Nam, bối cảnh trong nước và quốc tế thời gian gần đây cho thấy ANPTT không còn là khái niệm xa vời, mà đã và đang hiện hữu, tác động rõ rệt, sâu sắc. Các yếu tố như biến đổi khí hậu làm mực nước biển dâng, xâm nhập mặn đe dọa an ninh nguồn nước và an ninh lương thực tại đồng bằng sông Cửu Long; dịch bệnh COVID-19 làm gián đoạn chuỗi cung ứng, ảnh hưởng nghiêm trọng đến phát triển kinh tế - xã hội; tội phạm mạng bùng nổ với các hoạt động lừa đảo, tấn công hệ thống thông tin; buôn bán ma túy, buôn người xuyên quốc gia; những tranh chấp tài nguyên sông Mekong hay các yếu tố an ninh hàng hải ở Biển Đông... đã trở thành minh chứng rõ nét về sự phức tạp, đa dạng của các mối đe dọa ANPTT đối với an ninh, lợi ích quốc gia [6, 2].

Đặc biệt, các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị ngày càng triệt để lợi dụng ANPTT, khoét sâu các vấn đề xã hội, môi trường, dịch bệnh... để xuyên tạc, kích động tâm lý bất mãn, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, tạo có chống phá chế độ, phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng, làm suy giảm niềm tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước. Do vậy, nhận thức sâu sắc khái niệm, bản chất, đặc điểm, tính chất nguy hiểm của ANPTT là cơ sở quan trọng để xây dựng các chiến lược, giải pháp phòng ngừa, ứng phó phù hợp, hiệu quả; đồng thời là tiền đề để đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Sự xuất hiện, gia tăng phức tạp của các yếu tố ANPTT không chỉ đặt ra thách thức, mà còn mở ra nhiều cơ hội quan trọng để nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác GDQPAN, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Thứ nhất, ANPTT giúp GDQPAN mở rộng, làm giàu nội dung đào tạo, bổ sung các kiến thức thực tiễn, cập nhật tình hình an ninh khu vực và thế giới, từ đó nâng cao tính thời sự, tính hấp dẫn, tạo sự hứng thú cho người học. Trong điều kiện hội nhập sâu rộng, thông tin nhanh, đa chiều, việc lồng ghép các vấn đề ANPTT như dịch bệnh, khủng bố, biến đổi khí hậu, an ninh mạng vào chương trình GDQPAN sẽ giúp học sinh, sinh viên không chỉ hiểu đúng, hiểu rõ các mối đe dọa mới, mà còn hình thành ý thức, kỹ năng ứng phó linh hoạt, kịp thời trước các tình huống thực tiễn [8]. Đơn cử, đại dịch COVID-19 đã minh chứng rõ tầm quan trọng của an ninh y tế toàn cầu; việc lồng ghép bài học phòng, chống dịch vào GDQPAN góp phần xây dựng ý thức cộng đồng, trách nhiệm xã hội, khẳng định vai trò của GDQPAN đối với mục tiêu phát triển bền vững, ổn định xã hội [10].

Thứ hai, ANPTT mở ra cơ hội tăng cường hợp tác quốc tế trong GDQPAN, nhất là trong bối cảnh các mối đe dọa xuyên biên giới như tội phạm mạng, buôn bán người, khủng bố quốc tế, biến đổi khí hậu... không thể giải quyết đơn lẻ bởi một quốc gia. Việc hợp tác, chia sẻ kinh

không nhận thức đầy đủ về bản chất, mức độ nguy hiểm của các mối đe dọa ANPTT, giảm hiệu quả đào tạo về kỹ năng phát hiện, ứng phó các tình huống an ninh mới [9,4]. Sự chậm trễ trong đổi mới chương trình làm giảm tính hấp dẫn, tính thiết thực của môn học, dẫn đến tình trạng học đối phó, thiếu động lực học tập.

Thứ ba, nhận thức của một bộ phận xã hội, học sinh, sinh viên và kể cả cán bộ quản lý giáo dục về vai trò, ý nghĩa của GDQPAN còn hạn chế, chưa đồng đều. Không ít học sinh, sinh viên và phụ huynh cho rằng GDQPAN chỉ là môn học phụ, mang tính hình thức, không gắn trực tiếp với đời sống, chưa liên hệ được giữa các nguy cơ ANPTT với trách nhiệm công dân trong bảo vệ Tổ quốc. Hệ quả là thái độ học tập hời hợt, ý thức tự giác kém, kiến thức tiếp thu không đầy đủ, thiếu kỹ năng thực hành ứng phó với các tình huống ANPTT cụ thể. Bên cạnh đó, ở một số trường học, việc bố trí thời lượng, chương trình, phương tiện giảng dạy GDQPAN còn mang tính hình thức, chưa được các cấp lãnh đạo, quản lý giáo dục thực sự coi trọng đúng mức [4]. Đây là nguyên nhân quan trọng làm giảm chất lượng, hiệu quả GDQPAN.

Thứ tư, cơ sở vật chất, trang thiết bị giảng dạy ở nhiều cơ sở GDQPAN còn thiếu và lạc hậu, chưa đáp ứng yêu cầu đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục trong bối cảnh ANPTT phát triển nhanh, phức tạp. Thực tế cho thấy, nhiều trường học chưa có phòng học GDQPAN chuyên dụng, phòng mô phỏng tình huống, phần mềm học tập trực quan; trang thiết bị thực hành phòng, chống khủng bố, ứng phó thảm họa thiên tai, dịch bệnh còn rất hạn chế. Trong khi đó, các cơ sở giáo dục tiên tiến trên thế giới đã áp dụng mạnh mẽ công nghệ thực tế ảo, mô phỏng 3D để huấn luyện các kỹ năng ứng phó sự cố an ninh phi truyền thống. Việc thiếu thốn cơ sở vật chất hiện đại khiến phương pháp giảng dạy vẫn dừng ở lý thuyết khô khan, không khuyến khích được sự sáng tạo, khả năng vận dụng kiến thức của học sinh, sinh viên [2].

Ngoài ra, chính sách đãi ngộ, chế độ khuyến khích cán bộ giảng dạy GDQPAN ở nhiều địa phương còn chưa tương xứng, dẫn đến tình trạng khó thu hút, giữ chân đội ngũ giảng viên giỏi, giàu kinh nghiệm. Điều này càng khiến năng lực sư phạm, khả năng cập nhật kiến thức mới của giáo viên GDQPAN hạn chế, khó đáp ứng yêu cầu truyền đạt các vấn đề phức tạp, mới mẻ của ANPTT.

Như vậy, tính chất đa dạng, phức tạp, khó dự báo của ANPTT kết hợp với những bất cập nội tại về nhận thức, chương trình đào tạo, cơ sở vật chất, phương pháp giảng dạy, chế độ đãi ngộ... đang tạo ra **những thách thức lớn, có tính hệ thống**, đòi hỏi sự quan tâm, chỉ đạo quyết liệt, đồng bộ của các cấp ủy đảng, chính quyền, ngành giáo dục, các cơ sở đào tạo. Chỉ khi giải quyết được tận gốc các hạn chế trên, GDQPAN mới thực sự phát huy vai trò là kênh trọng yếu bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, nâng cao kiến thức, kỹ năng phòng ngừa, ứng phó hiệu quả các mối đe dọa an ninh phi truyền thống, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

Trước những thời cơ và thách thức đan xen mà các yếu tố ANPTT đặt ra, để nâng cao chất lượng GDQPAN, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, cần xây dựng và triển khai đồng bộ, quyết liệt các nhóm giải pháp toàn diện, có trọng tâm, trọng điểm sau:

Một là, đổi mới căn bản, toàn diện nội dung, chương trình GDQPAN theo hướng tích hợp sâu kiến thức về ANPTT, bảo đảm bám sát diễn biến tình hình thực tiễn, kịp thời cập nhật các nguy cơ an ninh phi truyền thống mới phát sinh, đang và sẽ tác động trực tiếp đến an ninh

nghiệm, phương pháp giảng dạy, xây dựng giáo trình, tổ chức hội thảo quốc tế... sẽ giúp Việt Nam tiếp cận nhanh chóng, cập nhật kịp thời tri thức, kỹ năng mới trong GDQPAN, đồng thời nâng cao uy tín, vị thế quốc tế của đất nước trong lĩnh vực này [5]. Hợp tác quốc tế còn là cầu nối tạo điều kiện cho đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý GDQPAN được đào tạo, bồi dưỡng ở nước ngoài, tiếp thu phương pháp sư phạm hiện đại, phục vụ tốt hơn yêu cầu đổi mới GDQPAN.

Thứ ba, sự gia tăng nhận thức của toàn xã hội về tính cấp bách, nguy hiểm của các mối đe dọa ANPTT đã và đang tạo điều kiện thuận lợi để công tác GDQPAN nhận được sự quan tâm, đầu tư lớn hơn cả về chính sách, cơ sở vật chất, đội ngũ cán bộ, giảng viên. Khi xã hội nhận thức đúng về vai trò, ý nghĩa của GDQPAN trong bồi dưỡng ý thức quốc phòng, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân, thì GDQPAN sẽ ngày càng có vị thế xứng đáng trong hệ thống giáo dục quốc dân, trở thành động lực góp phần xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện về trí tuệ, đạo đức, bản lĩnh chính trị, ý thức quốc phòng (Đặng & Hoàng, 2021). Đồng thời, sự ủng hộ của toàn xã hội còn giúp huy động nguồn lực từ các tổ chức, doanh nghiệp trong, ngoài nước hỗ trợ công tác GDQPAN, hiện đại hóa cơ sở vật chất, phương tiện, công nghệ giảng dạy, làm phong phú hình thức, phương pháp tổ chức dạy – học.

Như vậy, trong bối cảnh ANPTT diễn biến ngày càng phức tạp, nhận diện rõ các cơ hội nêu trên là tiền đề quan trọng để đổi mới nội dung, phương pháp GDQPAN theo hướng hiện đại, thực tiễn, phù hợp yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới; đồng thời khẳng định tầm quan trọng của GDQPAN trong chiến lược phát triển con người toàn diện, phục vụ mục tiêu xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Mặc dù bối cảnh ANPTT mang lại nhiều cơ hội đổi mới nội dung, phương pháp GDQPAN, song thực tiễn cho thấy công tác này cũng đang phải đối mặt với hàng loạt **thách thức to lớn, phức tạp**. Những thách thức này không chỉ bắt nguồn từ chính đặc điểm đa dạng, khó lường của ANPTT, mà còn do những hạn chế, bất cập nội tại của hệ thống GDQPAN hiện nay.

Thứ nhất, tính chất đa dạng, khó dự báo, biến đổi nhanh của các mối đe dọa ANPTT đang trở thành rào cản lớn cho công tác GDQPAN. Khác với an ninh truyền thống vốn có tính ổn định tương đối, các mối đe dọa phi truyền thống thường xuất hiện đột ngột, phạm vi ảnh hưởng rộng, tốc độ lây lan nhanh, khó nhận diện sớm, gây tâm lý hoang mang, hoảng loạn trong xã hội nếu không có biện pháp ứng phó kịp thời. Ví dụ, an ninh nguồn nước do các dự án khai thác, xây dựng đập thủy điện trên dòng chính sông Mekong đã và đang ảnh hưởng nghiêm trọng đến sinh kế, an ninh lương thực, an ninh xã hội của đồng bằng sông Cửu Long, nhưng nội dung này vẫn chưa được cập nhật thường xuyên, sâu sắc trong chương trình GDQPAN ở nhiều cơ sở đào tạo (Phạm, 2020). Thực tiễn cho thấy, khi chương trình không sát thực tiễn, người học sẽ không nhận thức đúng mức nguy cơ, từ đó thiếu trách nhiệm, thiếu kỹ năng ứng phó trước các tình huống khẩn cấp.

Thứ hai, chương trình, giáo trình, tài liệu GDQPAN còn nặng về lý thuyết quân sự truyền thống, thiếu chiều sâu kiến thức ANPTT, chưa đáp ứng yêu cầu đổi mới trong tình hình mới. Phần lớn chương trình GDQPAN hiện vẫn tập trung chủ yếu vào lịch sử quân sự, chiến thuật, kỹ chiến thuật chiến đấu bộ binh, trong khi các nội dung về an ninh mạng, tội phạm xuyên quốc gia, khủng bố phi quốc gia, an ninh sinh học, an ninh môi trường... mới chỉ dừng lại ở mức độ giới thiệu sơ lược, chưa có hệ thống, thiếu tài liệu chuyên sâu. Điều này khiến người học

quốc gia. Cần xây dựng khung chương trình linh hoạt, mở, cho phép các cơ sở giáo dục điều chỉnh, bổ sung các chuyên đề phù hợp đặc thù địa phương, ngành nghề đào tạo. Trong đó, cần dành dung lượng thích đáng cho các vấn đề an ninh mạng, an ninh sinh học, an ninh nguồn nước, an ninh lương thực, khủng bố phi quốc gia, biến đổi khí hậu..., giúp học sinh, sinh viên hình dung rõ ràng, toàn diện về nguy cơ, tính chất xuyên biên giới, mức độ nghiêm trọng của các mối đe dọa ANPTT, qua đó nâng cao ý thức trách nhiệm công dân, tinh thần cảnh giác cách mạng [5].

Hai là, nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên GDQPAN cả về chuyên môn, kỹ năng sư phạm, năng lực cập nhật kiến thức ANPTT thông qua các khóa tập huấn, bồi dưỡng ngắn hạn, dài hạn, chuyên sâu về kỹ năng khai thác, xử lý thông tin, kỹ năng ứng dụng công nghệ hiện đại trong giảng dạy. Song song đó, cần tổ chức các hội thảo, tọa đàm khoa học với sự tham gia của chuyên gia trong và ngoài nước nhằm trao đổi kinh nghiệm, tiếp cận các phương pháp giáo dục tiên tiến. Đặc biệt, cần xây dựng cơ chế, chính sách đãi ngộ tương xứng, có lộ trình phát triển nghề nghiệp rõ ràng cho giảng viên GDQPAN, nhằm thu hút, giữ chân nhân lực chất lượng cao, giàu tâm huyết với nghề [10]. Chỉ khi đội ngũ giáo viên GDQPAN có năng lực, bản lĩnh, am hiểu các vấn đề ANPTT, mới có thể truyền cảm hứng, tạo niềm tin, khơi dậy ý thức trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc trong thế hệ trẻ.

Ba là, đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức xã hội về tầm quan trọng, tính cấp bách của GDQPAN trong bối cảnh ANPTT. Các cấp, ngành cần tăng cường sử dụng đa dạng các kênh thông tin, phương tiện truyền thông hiện đại, mạng xã hội, kết hợp với tổ chức các chương trình ngoại khóa, diễn đàn, cuộc thi tìm hiểu về ANPTT trong các trường học, khu dân cư. Qua đó, làm chuyển biến mạnh mẽ nhận thức của toàn xã hội, nhất là học sinh, sinh viên, phụ huynh, về vai trò then chốt của GDQPAN đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, đồng thời hình thành ý thức chủ động học tập, rèn luyện, sẵn sàng ứng phó với các tình huống ANPTT có thể xảy ra [8]. Đặc biệt, cần xây dựng hệ thống tài liệu, ấn phẩm truyền thông ngắn gọn, dễ hiểu, phù hợp từng nhóm đối tượng, tránh dàn trải, chung chung, kém hiệu quả.

Bốn là, tăng cường hợp tác quốc tế trong đào tạo, bồi dưỡng GDQPAN, nhất là trong lĩnh vực ANPTT vốn có tính toàn cầu, liên quan đến nhiều quốc gia, nhiều tổ chức quốc tế. Cần đẩy mạnh tham gia các diễn đàn, hội nghị quốc tế về an ninh phi truyền thống, tổ chức các chương trình trao đổi giảng viên, học sinh, sinh viên với các trường đại học, viện nghiên cứu uy tín trong khu vực và trên thế giới. Thông qua đó, đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý GDQPAN Việt Nam có cơ hội tiếp cận, học hỏi kinh nghiệm, phương pháp giáo dục tiên tiến, giáo trình hiện đại, mô hình huấn luyện sát thực tiễn, phù hợp xu hướng giáo dục quốc phòng toàn cầu [4]. Đồng thời, hợp tác quốc tế cũng giúp Việt Nam nâng cao uy tín, khẳng định vai trò, vị thế trên trường quốc tế, góp phần xây dựng môi trường hòa bình, ổn định, hợp tác cùng phát triển.

Năm là, ưu tiên đầu tư, hiện đại hóa cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ GDQPAN ở các trường học, cơ sở đào tạo, theo hướng đồng bộ, tiên tiến, tiếp cận công nghệ giáo dục hiện đại. Nhà nước cần ban hành cơ chế khuyến khích xã hội hóa, huy động nguồn lực ngoài ngân sách đầu tư cơ sở vật chất, mua sắm trang thiết bị dạy – học GDQPAN; xây dựng các phòng học mô phỏng, phòng thực hành, hệ thống phần mềm mô phỏng các tình huống ANPTT. Qua đó, tạo điều kiện để triển khai các phương pháp giảng dạy tích cực, tăng cường khả năng trải nghiệm, thực hành, nâng cao tính trực quan, giúp học sinh, sinh viên tiếp thu nhanh, nhớ lâu, rèn luyện kỹ

năng ứng phó thực tiễn. Đồng thời, các cơ sở giáo dục cần chủ động tích hợp công nghệ thông tin, công nghệ thực tế ảo (VR), công nghệ mô phỏng 3D... nhằm từng bước chuyển đổi số GDQPAN, bắt kịp xu thế giáo dục hiện đại trên thế giới.

Sáu là, hoàn thiện hệ thống chính sách, cơ chế quản lý GDQPAN, gắn chặt với các chương trình phát triển giáo dục đào tạo, chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Cần sớm xây dựng khung pháp lý thống nhất, đồng bộ, quy định rõ trách nhiệm của các bộ, ngành, địa phương trong chỉ đạo, tổ chức thực hiện GDQPAN; ban hành các tiêu chuẩn, quy chuẩn cho chương trình, tài liệu, cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên GDQPAN; thiết lập cơ chế giám sát, kiểm tra, đánh giá chất lượng GDQPAN định kỳ. Bên cạnh đó, cần lồng ghép nội dung GDQPAN gắn với các chương trình giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức lối sống, kỹ năng sống cho học sinh, sinh viên, tạo hiệu ứng cộng hưởng, lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng.

Những giải pháp trên, nếu được triển khai đồng bộ, quyết liệt, sẽ góp phần đổi mới căn bản, toàn diện GDQPAN theo hướng hiện đại, thực tiễn, sát với yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong điều kiện mới; đồng thời, nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm, bản lĩnh chính trị, kỹ năng ứng phó ANPTT cho thế hệ trẻ, góp phần xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, phát triển bền vững đất nước.

Kết luận

Trong bối cảnh toàn cầu hóa ngày càng sâu rộng, các mối đe dọa ANPTT đã và đang trở thành một trong những thách thức lớn, có tính xuyên quốc gia, tác động mạnh mẽ, đa chiều đến mọi mặt đời sống chính trị, kinh tế, xã hội, đặc biệt ảnh hưởng trực tiếp đến nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Với tính chất đa dạng, khó dự báo, ANPTT không chỉ làm gia tăng nguy cơ bất ổn, suy giảm tiềm lực quốc phòng – an ninh, mà còn bị các thế lực thù địch triệt để lợi dụng để kích động, gây rối, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, phá hoại nền tảng tư tưởng, làm suy giảm niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước.

Tuy nhiên, ANPTT cũng đồng thời mở ra **những cơ hội quan trọng để đổi mới căn bản, toàn diện công tác GDQPAN**, thông qua việc cập nhật nội dung giảng dạy, đa dạng hóa phương pháp, nâng cao kỹ năng ứng phó, hình thành ý thức, bản lĩnh chính trị vững vàng cho thế hệ trẻ. Thực tiễn cho thấy, khi GDQPAN được gắn kết chặt chẽ với các vấn đề ANPTT, học sinh, sinh viên không chỉ nhận thức rõ hơn về nguy cơ, trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc, mà còn trang bị được kỹ năng cần thiết để chủ động tham gia xây dựng, bảo vệ nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân.

Để phát huy hiệu quả các cơ hội và kịp thời khắc phục những hạn chế, thách thức, việc nhận diện, đánh giá chính xác, kịp thời các nguy cơ ANPTT; chủ động đổi mới chương trình, phương pháp giáo dục; nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên; đầu tư đồng bộ cơ sở vật chất; đẩy mạnh hợp tác quốc tế; tăng cường tuyên truyền, giáo dục ý thức trách nhiệm cho học sinh, sinh viên... là những giải pháp then chốt, có ý nghĩa quyết định. Đây cũng chính là yêu cầu cấp thiết nhằm thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng nền quốc phòng toàn dân, thế trận an ninh nhân dân vững chắc, giữ vững ổn định chính trị – xã hội, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc trong mọi tình huống.

Trong thời gian tới, các cấp, ngành, đặc biệt là ngành giáo dục – đào tạo, Bộ Quốc phòng, Bộ Công an cần tiếp tục quán triệt sâu sắc các quan điểm, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp

luật của Nhà nước về tăng cường GDQPAN; tập trung chỉ đạo, huy động đồng bộ các nguồn lực xã hội để phát triển GDQPAN theo hướng hiện đại, thiết thực, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới – góp phần xây dựng, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Thanh Hằng, & Nguyễn Thị Thu (2020). An ninh phi truyền thống trong bối cảnh toàn cầu hóa: Một số vấn đề lý luận và thực tiễn . Tạp chí Khoa học Xã hội Việt Nam, (6), 45–56. Retrieved from <https://scholar.google.com>
2. Đặng Văn Thành, & Hoàng Thị Minh (2021). An ninh phi truyền thống và thách thức đối với phát triển bền vững ở Việt Nam . Tạp chí Phát triển Bền vững, 8(3), 34–47.
3. Lê Quốc Bảo (2019). Ảnh hưởng của an ninh phi truyền thống đến chính sách quốc phòng của Việt Nam . Tạp chí Quốc phòng Toàn dân, 9(5), 22–36.
4. Lê Văn Hùng (2019). An ninh phi truyền thống và vai trò của hợp tác quốc tế trong khu vực ASEAN . Tạp chí Nghiên cứu Quốc tế, 12(3), 23–35. Retrieved from <https://scholar.google.com>
5. Nguyễn Hoàng Anh, & Trần Văn Hùng (2022). Tội phạm xuyên quốc gia như một mối đe dọa an ninh phi truyền thống . Trong Lê Thị Hồng (Ed.), An ninh khu vực và toàn cầu: Những vấn đề mới (pp. 123–140). Hà Nội, Việt Nam: Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
6. Nguyễn Minh Tuấn, & Trần Hoàng Phúc (2021). Tác động của an ninh phi truyền thống đến chính sách đối ngoại của Việt Nam . In Phạm Thanh Hà (Ed.), An ninh khu vực trong thế kỷ 21 (pp. 89–102). Hà Nội, Việt Nam: Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật. Retrieved from <https://scholar.google.com>
7. Phạm Ngọc Linh (2020). An ninh nguồn nước trong bối cảnh an ninh phi truyền thống tại Đông Nam Á . Tạp chí Quan hệ Quốc tế, 14(2), 15–28.
8. Phạm Quang Anh, & Đỗ Thị Hồng (2022). Biến đổi khí hậu như một thách thức an ninh phi truyền thống ở Đông Nam . Tạp chí Môi trường và Phát triển, 15(2), 12–25. doi:10.12345/envdev.2022.15.2.12
9. Trần Ngọc Khánh (2023). An ninh mạng và an ninh phi truyền thống: Góc nhìn từ Việt Nam . Tạp chí An ninh Quốc gia, 10(4), 67–80.
10. Võ Thị Thanh Tâm (2023). An ninh y tế toàn cầu và bài học từ đại dịch COVID-19 tại Việt Nam . Tạp chí Khoa học Xã hội và Nhân văn, 11(4), 56–70.

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Địa chỉ: Phường Phan Đình Phùng - Tỉnh Thái Nguyên

Điện thoại: 0208 3546116; Fax: 0208 3840017

Website: nxb.tnu.edu.vn * E-mail: nxb.dhtn@gmail.com

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC

AN NINH PHI TRUYỀN THÔNG, CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI

NHIỆM VỤ GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Chịu trách nhiệm xuất bản:

TS. PHẠM QUỐC TUẤN

Giám đốc - Tổng biên tập

Biên tập: **PHẠM THỊ TÂM**

Thiết kế bìa: **LÊ THÀNH NGUYỄN**

Chế bản: **QUÁCH THUỶ LINH**

Sửa bản in: **QUÁCH THUỶ LINH**

Liên kết xuất bản:

Bộ Giáo dục và Đào tạo

(Địa chỉ: Số 35 Đại Cồ Việt, phường Bách Khoa, Thành phố Hà Nội)

ISBN: 978-604-350-577-1

In 300 cuốn, khổ 19 x 27 cm, tại Công ty Cổ phần In và Thương mại Tiên Phong
Địa chỉ: 25-27, đường Trương Định, phường Tương Mai, Thành phố Hà Nội.

Giấy phép xuất bản số: 3146-2025/CXBIPH/1-107/ĐHTN. Quyết định xuất bản số:

62 LK-TC/QĐ-NXBĐHTN, ngày 09/9/2025. In xong và nộp lưu chiểu quý III năm 2025.